

Midas

- **Procedure implementacije MIDAS grantova po Prvom pozivu za Investicije u poljoprivredna gazdinstva**
- Miloš Šturanović, Menadžer projekta
- Mirko Lješević, MPRR
- Podgorica, 20 april 2011

MIDAS

- Projekat institucionalnog razvoja i jačanja poljoprivrede Crne Gore
- MIDAS projekat je otvoren juna 2009 i trajaće do juna 2014.
- Vrijednost projekta je 17,1 mil €.
- Cilj projekta je da se poboljša izvršenje Vladine pomoći za održivu poljoprivredu i ruralni razvoj, na način koji je u skladu sa pretpristupnim zahtjevima EU.
- Pripreme institucija u poljoprivredi i poljoprivrednih proizvođača za primjene evropskih poljoprivrednih politika, IPARD, CAP, itd.

Program za grantove

- Vrijednost ukupnog programa MIDAS grantova je 7,2 mil €, za period do juna 2014 godine.

(izvori finansiranja 4,9 mil € - IBRD | 2,3 mil € GEF)

- Prvi poziv je u uglavnom u skladu sa prvom mjerom IPARD-a “Investicije u poljoprivredna gazdinstva u cilju povećanja njihove konkurentnosti”
- Poziv je otvoren od 15 aprila do 13 jula 2011.
- Minimum dozvoljene investicije je 5.000€.
- Maksimum vrijednost investicije po ovom Pozivu je do 70.000 €, a refundirat ce se 50% od izvršene investicije, tj do 35.000€.

Investicije po sektorima

- **Prioritetni sektori:** mljekarstvo, govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo, svinjarstvo i živinarstvo, voćarstvo i povrtlarstvo, ratarstvo, vinogradarstvo, maslinarstvo, pčelarstvo i akvakultura
- Finansirat će se samo nova investicija (prethodno mogu biti započeti samo pripremni radovi).
- Procedure nabavke, zaštite životne sredine i socijalne mjere zaštite se moraju poštovati.
- Ako se utvrdi da kompletna procedura nije ispoštovana, nema isplate Granta!

● Učesnici i njihovi zadaci

- Pomoć kod ispunjavanja aplikacija:
  - Savjetodavna služba za biljnu proizvodnju,
  - Služba za selekciju stoke,
  - Opštinske službe za poljoprivredu,
  - Midas projekat.
- Kontrola na terenu:
  - Savjetodavna služba za biljnu proizvodnju,
  - Služba za selekciju stoke,
- Obrada i odobravanje aplikacija:
  - Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (MPRR)
  - Procedure plaćanja: MPRR i Ministarstvo finansija TSU
  - Podrška cijelom programu grantova: MIDAS projekat
  - Nadzor i kontrola: Svjetska Banka

Definicija korisnika

- Korisnik ne može da bude firma ili institucija u državnom vlasništvu.
- Krajnji korisnici za podršku u svim sektorima su poljoprivredna gazdinstva registrovana u makar jednom od registara ili evidencija MPRR ili uprava iz njegove nadležnosti,
- Za podršku preradi na farmama, korisnici mogu biti samo individualna poljoprivredna gazdinstva;
- Korisnici mogu biti, u slučaju kada se radi o individualna poljoprivrednim gazdinstvima, osobe koje do realizacije investicije imaju ispod 70 godina starosti.
- Ako je korisnik pravno lice, djelatnost preduzeca mora biti iz oblasti poljoprivrede;
- Korisnici mogu biti lica i koja se do datuma podnošenja aplikacije nijesu bavila poljoprivrednom proizvodnjom, ali imaju diplomu o završenoj (minimum) srednjoj poljoprivrednoj školi, ili školi iz srodnih oblasti (veterina, prehrambena industrija, itd.) ili kurseve, obuke i sl., organizovane od nadležnih državnih institucija i savjetodavnih službi.

Prihvatljive investicije za sve sektore

- Unutrašnji pristupni putevi (uređenje ekonomskog dvorišta u cilju povezivanja novoizgrađenih objekata na farmi)
- Nabavka nove poljoprivredne mehanizacije neophodne za funkcionisanje farmi (traktori, priključni uređaji, kombajni i sl.).
- Za investicije veće od 30.000 €, prihvatljivi troškovi mogu biti i konsultantske usluge, kao npr. izrada biznis plana, fizibiliti studije, detaljnog nacрта, itd; do maximuma od 2.000 €. Ovi troškovi će biti refundirani na isti način kao i ostali prihvatljivi troškovi investicije.
- I sve sto je opisano u Priručniku (mjere) za MIDAS grantove

Izdaci koji se neće financirati iz grantova MIDAS projekta

- Porezi, uključujući porez na dodatu vrijednost (odnosi se samo na privredna društva),
- Carinske i uvozne troškove i sve ostale naknade (odnosi se samo na privredna društva),
- Kupovina, ili zakup zemljišta i postojećih građevinskih objekata,
- Novčane kazne, finansijske kazne i troškovi parničnog postupka,
- Operativni troškovi,
- Korišćena, odnosno polovna oprema i mehanizacija,
- Bankovni troškovi, troškovi garancije i ostali slični troškovi,
- Kupovina prava na poljoprivrednu proizvodnju, životinje, rasad jednogodišnjih kultura,
- Troškovi održavanja, amortizacije i najma,
- Troškovi vezani uz ugovore o zakupu, kao što je marža najmodavca, režijski troškovi i troškovi osiguranja,
- Troškovi promocije, osim onih od opšteg interesa,
- Novi sistemi navodnjavanja ili proširenje postojećih sistema za navodnjavanje,
- Investicije u preradu ili druge aktivnosti koje mogu rezultirati povećanom kontaminacijom međunarodnih vodenih površina,
- Nabavke pesticida,
- Ulaganja u preduzeća u državnom vlasništvu,
- Ulaganja u zemljište koje formalno ili neformalno zauzimanju ili koriste treća lica a što bi rezultiralo njihovim raseljavanjem,
- Ulaganja koja mogu negativno uticati na zaštićena ili značajna prirodna staništa, ekosisteme ili biodiverzitet.

Mapa puta - za aplikanta

- Priprema i podnošenje Biznis plana,
- Evaluacija Biznis plana u MPRR, i izlazak komisije na teren,
- MPRR odobrava Biznis plan i potpisuje se Sporazuma o grantu (MPRR – Poljoprivredni proizvođač)
- Proizvođač ulazi u investiciju, sam vrši nabavke po unaprijed pripremljenim procedurama, i primjenjuje mjere socijalne zaštite i zaštite životne sredine,
- Nakon komplet završene investicije, proizvođač obavještava MPRR i podnosi Zahtjev za plaćanje (uz kompletnu ostalu dokumentaciju).
- MPRR provjerava dokumentaciju i ponovo šalje komisiju na teren, i ako je sve u redu, odobrava se isplata 50% od investicije.
- (za svaku željenu promjenu u implementaciji odobrenih investicija, korisnik je dužan prethodno obavijestiti MPRR i dobiti njihovu saglasnost)

Mogućnosti i ograničenja

- Jedan korisnik, u toku trajanja MIDAS programa za grantove, može konkurisati za maksimalno 3 investicije, koji predstavljaju tehnološko-ekonomski zaokruženu cjelinu, u toku vremenskog trajanja MIDAS projekta. Prijava za sljedeći projekat se može odobriti nakon završetka i isplate prethodnog projekta.
- Korisnik koji dobije podršku kroz ovu mjeru za prikazanu investiciju, za istu ne smije koristiti podršku iz ostalih programa i izvora (drugi projekti, opštine, donatorskih organizacija, druge linije agrobudžeta, i sl.).

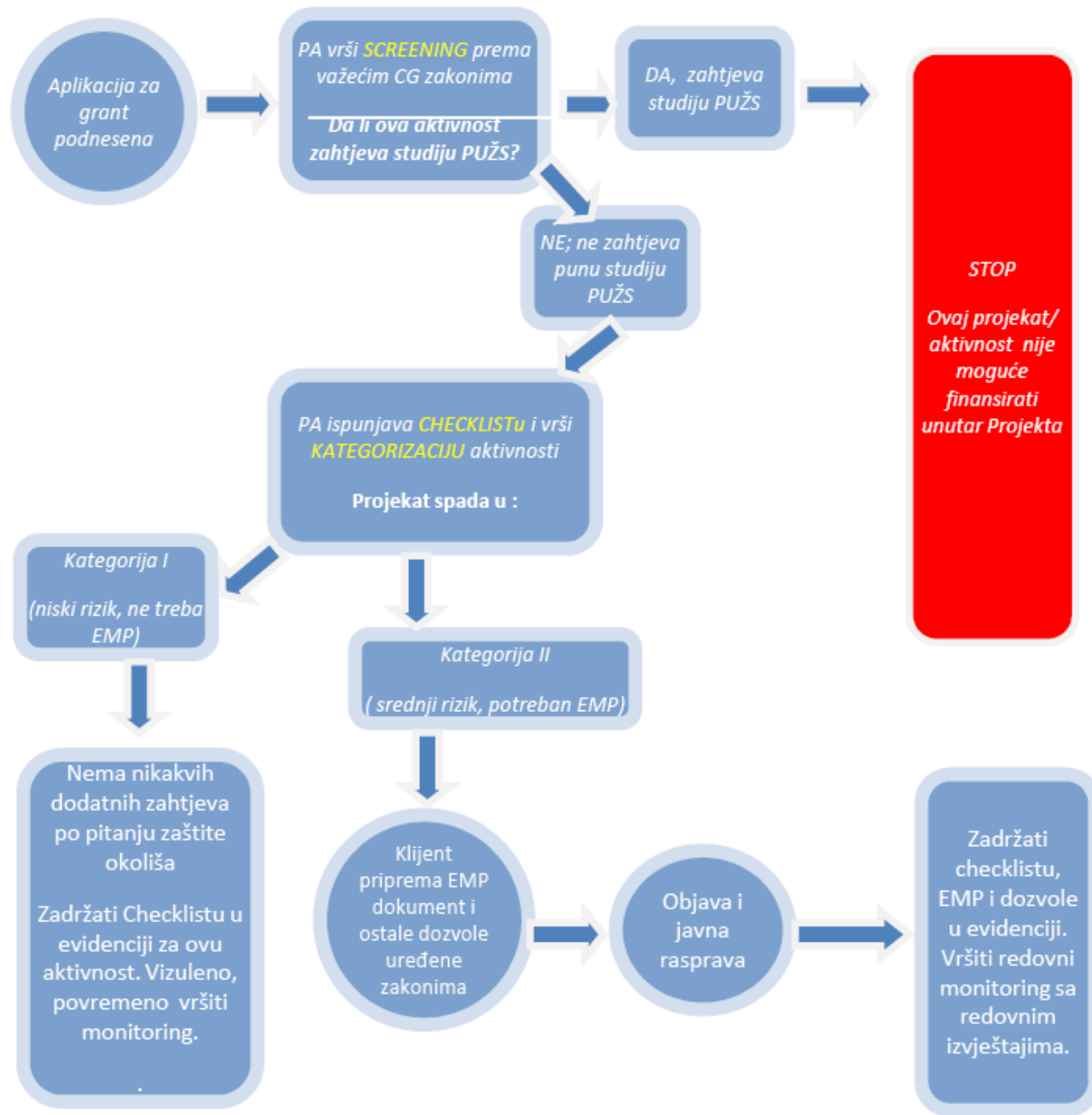
Procedure nabavke

- Po potpisanom Sporazumu o grantu, korisnik vrši investiciju po proceduri nabavki definisanih Uputstvom za korišćenje grant podrške,
- Tehnicka specifikacija (TS) roba ili opisa radova, koja je prikazana kroz Biznis plan, se mora pratiti do kraja,
- Na osnovu te TS vrši se poziv ka firmama da dostave ponude,
- Bira se najpovoljnija ponuda koja zadovoljava TS ili opis radova,
- Potpisuje se ugovor sa firmom,
- Firma isporučuje robu ili vrši radove (ugovor, dokaz o uplati, garancija, itd.)
- Nakon implementirane investicije, sva dokumentacija se, uz Zahtjev za plaćanje, sakuplja i šalje ka MPRR

Zaštita životne sredine i socijalne mjere zaštite

- Svi projekti koji budu finansirani od strane MIDAS grant programa (i iz IBRD-a i iz GEF sredstava) će biti predmet provjera sa aspekta životne sredine i socijalnih mjera zaštite. Ove procedure treba da zadovolje i zahtjeve crnogorskog zakonodavstva, kao i zaštitnih politika Svjetske Banke.
- Kao rezultat, svaka aplikacija koja bude podnesena će sadržati Ček listu za mjere zaštite životne sredine i socijalne mjere zaštite. Ova ček lista će biti popunjena sa ostatkom aplikacionih dokumenata.
- Takođe, projekti koji će rezultirati raseljavanjem treće strane koji formalno ili neformalno naseljavaju zemljište na kojem će biti investirano, se neće podržati.

- **Provjeravanje.** Nakon prijema zahtjeva za grant podršku, MPRR (Proto-sektor za plaćanje) će izvršiti skrining (provjere) prema informacijama dostupnim iz zahtjeva, i ček liste mjere zaštite, i projekat će biti klasifikovan u jednu od sljedeće tri kategorije:
- (a) Projekat za koje je Procjena uticaja na životnu sredinu obavezna prema crnogorskom zakonodavstvu (Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu broj Sl. 80/05 i relevantni podzakonski akti, uključujući Uredbu o projektima koji su predmet procjene uticaja na životnu sredinu broj Sl. 20/07), baziranu na karakteristikama projekta, lokaciji i/ili karakteristikama potencijalnog uticaja;
- (b) Projekti za koje će biti neophodni instrumenti Procjene uticaja na životnu sredinu (npr. Plan upravljanja životnom sredinom) su zahtijevani u skladu sa procedurama Svjetske Banke, (i bazirani na Čeklisti, gdje više od jednog odgovora je bio "da" i/ili sa kompleksom mjera ublažavanja iza ovih listi na Čeklisti; i
- (c) Projekti za koje neće biti neophodna detaljna procjena uticaja na životnu sredinu, imajući u vidu da su očekivani uticaji na životnu sredinu minimalni ili zanemarljivi.
- Projekti pod kategorijom (a) koji zahtijevaju potpuno urađenu Procjenu uticaja na životnu sredinu ili koji su slični kategoriji Svjetske Banke pod „A“, se neće finansirati iz MIDAS Grant programa.

Diskusija / razno

- Mogućnosti raznih slučajeva u praksi i priprema reagovanja na njih;
- Nedoumice i otvorena pitanja;
- Nakon ovog programa, slijedi njegova evaluacija i priprema druge mjere “Investicije u preradu”;
- Sledeći poziv za MIDAS grantove će biti u jesen 2011;

- Hvala na paznji

- Miloš Šturanović, menadžer projekta
- milos.sturanovic@t-com.me / midas@t-com.me
- tel: 020 234 730
- www.midas.co.me

- Mirko Lješević, MPRR
- mirko.ljesevic@mpr.gov.me
- tel: 020482298

Dodatci Operativnog prirucnika za MIDAS grantove

Ispunjava iz aplikant, **ispunjava ih Savjetodavna sluzba**, Ispunjava ih MPRR (proto PA)

- Anex 1 – Zahtjev za podršku – aplikacioni formular
- Anex 2 – Biznis plan (manji - A)
- Anex 3 – Biznis plan (veći B)
- Anex 4 – Primjer Ček-liste za Plan zaštite i upravljanja životnom sredinom
- **Anex 5 – Evaluaciona tabela za odobravanje projekta**
- **Anex 6 – Sporazum o grantu**
- Anex 7 – Zahtjev za isplatu
- Anex 8 – Dokumenta procedura za nabavke
- 8.1. Poziv za dostavljanje ponuda – nabavka roba metodom šopinga
- 8.2. FORMULAR UGOVORA (robe)
- 8.3. FORMULAR ZA PONUDU (robe)
- 8.4. Nabavka roba šoping metodom – Obrazac za vrednovanje
- 8.5. Poziv za dostavljanje ponuda – za radove, šoping metoda
- 8.6. OBRAZAC UGOVORA (radovi)
- 8.7 OBRAZAC PONUDE (radovi)
- 8.8 Nabavka radova metodom šopinga – Formular za vrijednovanje
- 8.9. FORMA UGOVORA ZA KONSULTANTSKE USLUGE
- **Anex 9 – Izvještaj o zaštiti životne sredine**
- **Anex 10 – Forme pisama**
- **Anex 11 - IZVJEŠTAJ O OBILASKU PRIJE ODOBRAVANJA PROJEKTA**
- **Anex 12 - IZVJEŠTAJ O OBILASKU NAKON IZVRŠENE INVESTICIJE**
- **Anex 13 - Evaluaciona tabela za odobravanje placanja**
- Anex - Zahtjev za odobrenje za promjenu projekta

Prezantacija MIDAS grantova po opštinama

- Podgorica, April 20 – Amfiteatar Biotehnickog fakulteta, 11,00 casova
- Berane, April 21 – opstinska sala, 09,00 casova
- Pljevlja, April 21 – opstinska sala 14,00 casova
- Niksic, April 27 – opstinska sala, 11,00 casova
- Bijelo Polje, April 28 – opstinska sala 11,00 casova
- Bar, April 29 – opstinska sala, 11,00 casova
- Kotor, Maj 4 – opstinska sala, 11,00 casova